

Nominacja profesorska — Barbara Olszewska

W dniu 23.11.2005 r. prezydent RP wręczył nominację profesorską Barbarze Olszewskiej z Oddziału Karpackiego Państwowego Instytutu Geologicznego — specjalistce w dziedzinie mikropaleontologii, biostratygrafii i interpretacji paleośrodowiskowych.

Jej geologiczna droga naukowa zaczęła się w późnych latach 1950. w Technikum Geologicznym w Krakowie. Ponieważ brakowało wówczas kadry nauczycielskiej, w technikum wykładało wielu nauczycieli akademickich, którzy umieli zaszczerpić w uczniach swoje naukowe pasje. Ćwiczenia niejednokrotnie odbywały się na Wydziale Geologii albo Wiertnictwa AGH. Paleontologia i mineralogia były ulubionymi przedmiotami Barbary Olszewskiej, toteż studia na Wydziale Geologii Akademii Górniczo-Hutniczej były logicznym następstwem nauki w technikum. Nie mogła ich jednak podjąć zaraz po ukończeniu szkoły, gdyż ze względów rodzinnych w 1961 r. musiała rozpocząć pracę zarobkową i, jak sama twierdzi, szczęśliwym zbiegiem okoliczności trafiła do Oddziału Karpackiego Państwowego Instytutu Geologicznego w Krakowie, z którym jest związana do dziś.

W 1969 r. obroniła pracę magisterską (AGH), w 1975 r. doktorską (PAN), a w 1984 r. habilitacyjną (PIG).

W latach 1984–1990 kierowała Pracownią Mikropaleontologii w Zakładzie Geologii Regionalnej i Badań Podstawowych Karpat i Przedgórze OK PIG, a w latach 1990–1995 była zastępcą dyrektora OK PIG i kierownikiem Zakładu Badań Podstawowych. Następnie kierowała Pracownią Stratygrafii i Petrografii w Zakładzie Badań Geologicznych OK PIG (1995–2000) i była zastępcą kierownika Zakładu Kartografii Badań Podstawowych (2001–2004). Od 2005 do dziś jest kierownikiem Pracowni Kartografii Geologicznej i Geologii Regionalnej OK PIG.

Badania prowadzone przez Barbarę Olszewską dotyczą zagadnień mikropaleontologii stosowanej w obszarze Karpat i ich podłoża (w Polsce i w krajach ościennych) oraz zapadliska przedkarpackiego w aspekcie poszukiwań węglowodorów, a w szczególności identyfikacji skał zbiornikowych gazu i ropy.

Do szczególnych osiągnięć Profesor Barbary Olszewskiej należy opracowanie biostratygrafii i interpretacji paleośrodowiskowej fliszowych utworów Karpat, współautorstwo w opracowaniu *Atlasu skamieniałości przewodnich Polski*, opracowanie biostratygrafii mikropaleontologicznej jurajsko-kredowego podłoża Karpat, a także wprowadzenie w Oddziale Karpackim PIG nowych kierunków badań biostratygraficznych: biostratygrafii nanoplanktonowej, biostratygrafii mikrofacjalnej, stratygraficznej korelacji graficznej i zastosowania otwornic do stratygrafii sekwencji.

Profesor Barbara Olszewska przyczyniła się również do rozwoju badań paleośrodowiska sedymentacji utworów karpackich i rozszerzyła obszar badań stratygraficznych w Oddziale Karpackim PIG, podejmując badania neogenu zapadliska przedkarpackiego, podłoża mezozoicznego Karpat i zapadliska oraz Karpat wewnętrznych.

Momentem przełomowym w karierze naukowej był rok 1983, kiedy otrzymała propozycję rocznego stypendium naukowego, ufundowanego przez Uniwersytet Kalifornijski w Los Angeles. Podczas stypendium, w latach 1984–1985, uczestniczyła w przygotowaniu ostatniego wydania taksonomii otwornic, razem ze światowej sławy

mikropaleontologami Alfredem i Helen Loeblich oraz gronem ich międzynarodowych współpracowników. Jej zadaniem było zbadanie relacji taksonomicznych w nadrodzinie Bolivinacea Glaessner. Wyniki badań zostały uwzględnione w nowych definicjach wielu gatunków. Doświadczenia zdobyte za granicą mogła później wykorzystać do opracowania karpackiej części *Atlasu skamieniałości przewodnich i charakterystycznych paleogenu i neogenu*, wydanego w roku 1996, do którego opracowała stratygrafię i korelację utworów paleogenu i neogenu Karpat i zapadliska przedkarpackiego oraz opisała 226 gatunków otwornic z paleogenu i 81 gatunków otwornic z neogenu, wiele po raz pierwszy z obszaru Polski.

Podstawą sukcesu badań biostratygraficznych na obszarach o skomplikowanej budowie geologicznej, takich jak Karpaty, jest kompleksowa analiza paleontologiczna. Zdając sobie z tego sprawę Barbara Olszewska starała się skompletować w Oddziale Karpackim PIG zespół specjalistów badających różne grupy mikroskamieniałości. Obecnie, oprócz otwornic badanych w próbkach macerowanych i płytkach cienkich, badane są kalpionellidy, wapienne dinocysty i wapienny nanoplankton, spory i pyłki; a w niedalekiej przyszłości będą badane dinocysty o ściance organicznej. Aby rozszerzyć ofertę badań, po konsultacjach z autorami poszczególnych metod badawczych ze służb geologicznych Kanady i USA, zainicjowała w ostatnich latach w Oddziale Karpackim PIG kilka nowych kierunków badań mikropaleontologicznych. Należą do nich: 1 — wykorzystanie otwornic do celów stratygrafii sekwencji, 2 — wykorzystanie otwornic do określenia stopnia uwęglenia materii organicznej dla potrzeb przemysłu naftowego oraz 3 — zastosowanie programów komputerowych do korelacji stratygraficznej utworów z wykorzystaniem mikroskamieniałości. Wszystkie te badania mają aspekt praktyczny, wspomagający podstawowe badania geologiczne.

Profesor Barbara Olszewska jest autorką i współautorką ponad 90 prac opublikowanych i 56 opracowań archiwalnych.

W ramach działalności dydaktyczno-wychowawczej pełniła i pełni funkcję promotora w kilku przewodach doktorskich, z których dwa zostały pomyślnie zakończone,

a kolejny jest w recenzji. Jest recenzentem prac habilitacyjnych i doktorskich, opracowań książkowych, wielu recenzji projektów badawczych zleczanych przez Komitet Badań Naukowych, prac magisterskich oraz artykułów w czasopismach krajowych i zagranicznych.

Działa również w gremiach naukowych, m.in. w zespole Komisji Stratygrafii Karpato-Bałkańskiej Asocjacji Geologicznej (od 1998 r.) i w Zespole Doradców Centrum Doskonałości Badań Środowiska Abiotycznego REA (od 2002 r.). Od 1991 r. jest członkiem Rady Naukowej PIG. W kadencji 1999–2003 była członkiem Komisji ds. Doskonalenia Kadry oraz przewodniczącą Kapituły Złotej Odznaki PIG. Od lat 1970. jest członkiem PTG, a od roku 1998 członkiem

Komisji PTG ds. Nagrody im. H. Świdzińskiego. Należy do komitetów redakcyjnych *Geologica Carpathica*, *PIG Special Papers* i *Prac PIG*.

Współpracuje z instytutami geologii wyższych uczelni i placówek naukowych (m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Polskiej Akademii Nauk, Akademii Pedagogicznej, Akademii Świętokrzyskiej i Uniwersytetu Śląskiego), z Muzeum Ziemi PAN, Geotermią Podhalańską, Przedsiębiorstwem Geologicznym S.A., Biurem Geologicznym *Geonafta*, Instytutem Naftowym, Instytutem Górnictwa Naftowego i Gazownictwa oraz z firmami zagranicznymi (*Medusa*, *Amoco Poland* i *Ukr NIGRI*).

Józef Chowaniec